MAKTABGACHA TA’LIM PEDAGOGLARI SALOHIYATINI OSHIRISHDA ART-TERAPIYA MASHG‘ULOTLARINI INTERAKTIV TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TASHKIL ETISH METODIKASI

Muxamedova Ferangiz Juma qizi
Chirchiq davlat pedagogika universiteti o‘qituvchisi

Annotatsiya. Mazkur tezisda maktabgacha ta’lim tashkilotlarida pedagog kadrlar salohiyatini oshirishda raqamli va interaktiv texnologiyalar asosida art-terapiya mashg‘ulotlarini tashkil etish metodikasini takomillashtirish masalalari yoritilgan. Zamonaviy ta’lim muhitida raqamli texnologiyalarni art-terapiya jarayoniga integratsiya qilish orqali bolalarning emotsional, estetik va ijodiy rivojlanishini ta’minlash hamda pedagoglarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish imkoniyatlari ilmiy jihatdan tahlil qilingan.

Kalit so‘zlar: maktabgacha ta’lim, pedagog kadrlar salohiyati, art-terapiya, raqamli texnologiyalar, interaktiv metodlar, innovatsion ta’lim, ijodiy rivojlanish.

Kirish. Bugungi kunda maktabgacha ta’lim tizimini modernizatsiya qilish jarayonida pedagog kadrlarning kasbiy salohiyatini oshirish muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Zamonaviy ta’lim muhitida raqamli texnologiyalar va interaktiv metodlardan foydalanish ta’lim jarayonining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Maktabgacha yosh davri bolaning shaxs sifatida shakllanishida muhim bosqich bo‘lib, bu davrda uning emotsional, estetik va ijodiy rivojlanishini ta’minlash zarur. Shu sababli ta’lim jarayonida art-terapiya usullaridan foydalanish bolalarning ichki kechinmalarini erkin ifoda etishiga, psixologik holatini barqarorlashtirishga hamda ijodiy tafakkurini rivojlantirishga yordam beradi.

Raqamli va interaktiv texnologiyalarni art-terapiya mashg‘ulotlariga integratsiya qilish pedagoglar uchun yangi metodik imkoniyatlarni yaratadi. Shu bois maktabgacha ta’lim tashkilotlarida pedagog kadrlar salohiyatini oshirishda zamonaviy texnologiyalar asosida art-terapiya mashg‘ulotlarini tashkil etish metodikasini takomillashtirish dolzarb ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

O‘zbekiston Respublikasida maktabgacha ta’lim tizimini rivojlantirish bo‘yicha amalga oshirilayotgan islohotlar ta’lim jarayoniga innovatsion yondashuvlarni joriy etishni talab etmoqda. Jumladan, maktabgacha ta’lim tashkilotlarida raqamli texnologiyalarni qo‘llash, interaktiv metodlar orqali mashg‘ulotlarni tashkil etish hamda bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish ustuvor vazifalardan biri sifatida qaralmoqda.

Art-terapiya bolalarning ichki hissiyotlarini ifodalash, emotsional holatini barqarorlashtirish hamda ijodiy tafakkurini rivojlantirishga xizmat qiluvchi samarali pedagogik usullardan biridir. Mazkur usulni raqamli va interaktiv texnologiyalar bilan uyg‘unlashtirish ta’lim jarayonining samaradorligini yanada oshiradi.

Asosiy qism. Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida pedagog kadrlar salohiyatini oshirishda zamonaviy pedagogik yondashuvlardan foydalanish muhim ahamiyatga ega. Raqamli texnologiyalar va interaktiv vositalar yordamida tashkil etilgan art-terapiya mashg‘ulotlari bolalarning ijodiy faoliyatini rivojlantirish bilan bir qatorda pedagoglarning metodik mahoratini ham oshirishga xizmat qiladi.

Art-terapiya – bu tasviriy san’at, musiqa, dramatik o‘yinlar va boshqa ijodiy faoliyat turlari orqali shaxsning emotsional holatini sog‘lomlashtirishga qaratilgan pedagogik-psixologik usuldir. Maktabgacha yoshdagi bolalar bilan ishlashda art-terapiya usullaridan foydalanish ularning o‘z fikr va his-tuyg‘ularini erkin ifoda etishiga yordam beradi.

Jumladan, psixolog Lev Vygotskiy bolaning rivojlanishida ijtimoiy muhit va ijodiy faoliyat muhim rol o‘ynashini ta’kidlagan.

Shuningdek, pedagog Maria Montessori ta’lim jarayonida bolalarning mustaqil faoliyati va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish zarurligini asoslab bergan. Ushbu nazariy qarashlar maktabgacha ta’lim jarayonida ijodiy faoliyat va innovatsion metodlardan foydalanish zarurligini ko‘rsatadi.

Raqamli texnologiyalar art-terapiya mashg‘ulotlarini tashkil etishda yangi imkoniyatlar yaratadi. Masalan, interaktiv doskalar, planshetlar, multimedia dasturlari hamda turli mobil ilovalar yordamida bolalar ranglar, shakllar va obrazlar bilan ijodiy faoliyat olib borishlari mumkin. Bunday mashg‘ulotlar bolalarda nafaqat ijodiy qobiliyatlarni rivojlantiradi, balki ularning axborot texnologiyalariga bo‘lgan qiziqishini ham oshiradi.

Interaktiv texnologiyalar yordamida tashkil etilgan art-terapiya mashg‘ulotlarining asosiy afzalliklari quyidagilardan iborat:

- bolalarning emotsional holatini barqarorlashtirish;
- ijodiy tafakkurni rivojlantirish;
- estetik didni shakllantirish;
- muloqot ko‘nikmalarini rivojlantirish;
- ta’lim jarayoniga qiziqishni oshirish.

Shuningdek, pedagog kadrlarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish ham muhim omil hisoblanadi. Zamonaviy pedagog o‘z faoliyatida innovatsion texnologiyalarni qo‘llay olishi, ta’lim jarayonini interaktiv shaklda tashkil eta olishi hamda bolalarning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda mashg‘ulotlarni rejalashtirishi zarur.

Art-terapiya mashg‘ulotlarini tashkil etishda quyidagi metodik yondashuvlar samarali hisoblanadi:

- vizual tasvirlar orqali ijodiy topshiriqlar berish;
- raqamli bo‘yoqlar va virtual rasm chizish dasturlaridan foydalanish;
- musiqiy fon asosida tasviriy faoliyatni tashkil etish;
- interaktiv o‘yin elementlarini qo‘llash.

Mazkur metodlar bolalarning fantaziyasini rivojlantiradi, ularda mustaqil fikrlash ko‘nikmalarini shakllantiradi hamda ijobiy emotsional muhitni yaratadi. Shu bilan birga, pedagoglar uchun ham yangi metodik imkoniyatlarni ochib beradi.

Art-terapiya mashg‘ulotlarini tashkil etishda quyidagi innovatsion metodikalardan foydalanish mumkin:

1.“Raqamli rang terapiyasi” metodikasi

Bu metodika interaktiv ekran yoki planshet yordamida bolalarning ranglar orqali hissiyotlarini ifodalashiga asoslanadi.

2.“Interaktiv ertak asosidagi art-terapiya” metodikasi

Multimedia ertaklari asosida bolalar qahramonlarni tasvirlash orqali ijodiy faoliyat olib boradilar.

3.“Musiqa va tasvir uyg‘unligi” metodikasi

Musiqa fonida tasviriy faoliyat tashkil etilib, bolalarning estetik didi va emotsional barqarorligi rivojlantiriladi.

4.“Virtual ijodiy ustaxona” metodikasi

Raqamli platformalar yordamida bolalar virtual rasm chizish va kollaj yaratish orqali ijodiy faoliyatni amalga oshiradilar.

Mazkur metodikalar bolalarning ijodkorligini rivojlantirish bilan birga pedagoglarning raqamli kompetensiyalarini ham oshiradi.

Xulosa qilib aytganda, maktabgacha ta’lim tashkilotlarida pedagog kadrlar salohiyatini oshirishda raqamli va interaktiv texnologiyalar asosida art-terapiya mashg‘ulotlarini tashkil etish

metodikasini takomillashtirish muhim ahamiyatga ega. Ushbu yondashuv bolalarning emotsional barqarorligi, ijodiy tafakkuri va estetik didini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo‘llash orqali pedagoglarning kasbiy kompetensiyalari rivojlanadi hamda ta’lim jarayonining samaradorligi oshadi. Shu bois maktabgacha ta’lim tizimida raqamli texnologiyalar asosida art-terapiya mashg‘ulotlarini keng joriy etish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasi “Maktabgacha ta’lim va tarbiya to‘g‘risida”gi Qonuni.
2. “Ilk qadam” maktabgacha ta’lim davlat o‘quv dasturi.
3. Ishmuhamedov R., Yuldashev M. Innovatsion pedagogik texnologiyalar.
4. Qodirova F., Toshpo‘latova M. Maktabgacha pedagogika.
5. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar bo‘yicha ilmiy-uslubiy manbalar.